

Posudek bakalářské práce

Schopnost dětí řešit různé typy labyrintů

Denisa Rieneslová

Učitelství pro MŠ

V životě člověka existují etapy, které jsou pro získání prostorové představivosti klíčové. Mezi ně patří i předškolní a mladší školní věk. Z tohoto pohledu je práce dobře zaměřena na využití labyrintů, které jsou jedním z efektivních nástrojů rozvoje prostorové představivosti u předškoláků v mateřské škole. Autorce dané téma umožnilo propojit výsledky experimentu provedeného v době pedagogické praxe s poznatky získanými v průběhu vysokoškolského studia a se zpracováním problematiky v literatuře.

Bakalářská práce je vyváženě rozdělena na tři části – teoretickou, metodologickou a experimentální. V teoretické části se autorka nejprve stručně zmiňuje o fázích vnímání prostoru a orientace v něm a připojuje i náměty na rozvoj představivosti předškolních dětí, které jsou uváděny v literatuře. Poté se věnuje samotnému pojmu labyrint, historickému vývoji labyrintů a jejich třídění. Navazují popisy a obrázky známých labyrintů ze zahraničí i z České republiky. Oceňuji, že uváděné tuzemské labyrinty autorka osobně navštívila, což svědčí o jejím zájmu o danou problematiku. Tato část práce je pro čtenáře zajímavá, přehledná a svědčí o tom, že autorka umí pracovat s různými prameny. Za drobný nedostatek považuji jenom to, že vysvětlení původu slova labyrint se objeví až poté, kdy se název používá v historických souvislostech. Bylo by vhodnější tuto část textu zařadit do úvodu kapitoly o labyrintech.

Dále se autorka stručně zabývá kognitivním vývojem předškolního dítěte s důrazem na charakteristiky, které mohou ovlivňovat rozvíjení prostorové představivosti a které se promítají do praktické části práce. Teoretickou část uzavírá kapitola o způsobech, kterými mohou děti pohyb v labyrintu provádět.

Metodologická část je uvedena podrobnou formulací dílčích cílů experimentu. K dosažení těchto cílů autorka navrhla pět aktivit, které děti prováděly individuálně pod jejím vedením. Kladně hodnotím propojení úkolů s aktuálním tématem, detailní promyšlení podmínek a scénáře experimentálních činností, formu hodnocení i přípravu pomůcek, které autorka vyrobila sama s využitím námětů a návodů z uvedených zdrojů. Činnosti dětí autorka dokumentuje prostřednictvím fotografií, výsledky jednotlivých dětí zaznamenává v tabulkách. Předem je promyšlen způsob rozhovoru s dětmi při zadávání úkolů i v případě výskytu chyb při provádění jednotlivých činností.

Experiment proběhl se skupinou deseti předškolních dětí. Stručně je popsáno prostředí a zaměření mateřské školy a jsou uvedeny charakteristiky jednotlivých dětí. U každého dítěte je poskytnuta informace o jeho věku, počtu sourozenců, docházce do MŠ a kognitivní a sociální zralosti. Jména dětí jsou pozměněná, rovněž fotografie z činností v průběhu experimentu pořizovala autorka tak, aby nebylo možné dítě identifikovat. Průběh experimentu je slovně popsán, jeho výsledky jsou pro každý úkol přehledně zachyceny v tabulkách. Kladně hodnotím to, že autorka eviduje nejen splnění či nesplnění úkolu, ale zaznamenává i počty pokusů o správné řešení, rychlost práce, dopomoc experimentátorky, hodnocení obtížnosti úkolu dítětem a sleduje chyby, kterých se děti dopouštěly.

V závěrečném vyhodnocení lze v uvedených tabulkách sledovat celkovou úspěšnost plnění úkolů, výsledky jednotlivých dětí i výsledky podle pohlaví.

Autorka v závěru práce uvádí především subjektivní pocity z průběhu činností dětí i ze psaní textu bakalářské práce. Zmiňuje se sice o možnostech využití labyrintů v mateřské škole, ale výsledky experimentu jí nabízely i další možnosti závěrů a doporučení, které dostatečně nevyužila (například jak dále postupovat u dětí, které měly s řešením labyrintů problémy, na co se v práci s nimi zaměřit).

Jak bylo již zmíněno, text je doplněn vlastními fotografiemi, v příloze jsou zařazeny fotografie, které autorka pořídila při návštěvě některých českých labyrintů.

V práci se nevyskytují závažnější odborné ani metodické chyby. Dále uvádím několik komentářů a otázky, k nimž by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

- s. 4 – I pokyn "Zelený čtverec dej nalevo od Jakuba." lze vnímat dvěma způsoby – jako polohu čtverce vzhledem k Jakubovi, nebo jako polohu čtverce vzhledem k dítěti, které stojí proti a čtverec pokládá. Jak by se měl pokyn upřesnit?
- s. 7 – Není jasně uvedeno, do jaké míry jde o citaci (Kaslová) nebo úpravu námětu autorkou práce.
- s. 21 – Autorka uvádí různé metody, kterými dítě znázorňuje trasu. Používaly některé děti při hledání cesty labyrintem ukazování trasy prstem? K takovému postupu nepotřebují žádnou pomůcku (např. autíčko), má tedy své výhody i nevýhody. Jaké?
- s. 25, 26 – U labyrintu v úkolu 2 i 3 jsou dvě cesty k cíli, ale obě možnosti vždy vznikají na začátku trasy, potom je již cesta společná. Zkoušela autorka větvení na správné cesty i v pozdější fázi průchodu labyrintem? Lišily se výsledky?
- s. 29 – Co znamená, že "Úkol bude úspěšný, ..."? Úspěšné mohou být děti při jeho řešení. Úkol je prostředkem, pomocí kterého se autorka snaží najít odpověď na otázky formulované v úvodu kapitoly 2.
- s. 40 – úkol 4 - Volilo některé dítě trasu cíleně tak, aby se co nejvíce vyhnulo otvorům v desce?

Práce je psána přehlednou a srozumitelnou formou, text je čtivý, dobře členěný. Práce má velmi pěknou grafickou úroveň. V textu se vyskytují některé překlepy a jazykové chyby (např. s. 3 – nadbytečné čárky v souvětích prvním odstavci, s. 4 – umí pojmenovat, kde se nachází v souvislosti s okolními předměty(,) a dokáže je ..., s. 11 – Vynálezce Daidala za trest uvěznil se svým (s jeho) synem Ikarem, s. 13 – polovina labyrintu byla postavena nadzemí (nad zemí) a druhá polovina skryta podzemí (pod zemí), s. 15 – jsou populární bludiště vytvořen^é(á), s. 17 – je obklopen unikátními zahradními labyrinty nesoucí(mi) společný název, s.18 – přibližně vypadá například, když (, například když ...) vstupujeme do zrcadlového labyrintu, s. 21 – dítě se může sejít z cesty, s. 23 – úkoly budu řešit děti).

Předložená práce svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Autorka umí pracovat s odbornou literaturou a uplatňovat tvořivě teoretické poznatky v praxi. Prokázala dobrou znalost základní metodologie pedagogického výzkumu a schopnost provádět akční výzkum.

Doporučuji předloženou práci uznat jako bakalářskou a navrhuji klasifikaci **výborně**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
oponent

V Plzni dne 12. srpna 2020